

POKRAJINSKI
MUZEJ
PTUJ
ORMOŽ

5. srečanje kulturne dediščine Slovenije 2016

Živa kulturna dediščina – sezname,
zbirke, varovanje in predstavitve

5. srečanje kulturne dediščine Slovenije 2016 **Živa kulturna dediščina – sezname, zbirke, varovanje in predstavitev**

Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož, Miheličeva galerija,
12. maj 2016

Programski odbor: Andrej Brence, Jurij Fikfak, Naško Križnar, Tanja Roženberger, Ingrid Slavec Gradišnik

Lektoriranje: Marjan Štrancar

Uredil: Andrej Brence

Oblikovanje in tisk: Aleksander Kelnerič, s. p.

Založil: Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož

Zanj: Aleksander Lorenčič, direktor

Naklada: 150 izvodov

Ptuj, 2016

Organizatorji:

Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana

ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje, Ljubljana

Srečanje je omogočil Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož

Program:

9:30 **Prihod udeležencev**

10:00 **Odprtje srečanja in nagovori**

Aleksander Lorenčič, direktor Pokrajinskega muzeja Ptuj - Ormož

Ingrid Slavec Gradišnik, predstojnica Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU

Tanja Roženberger, direktorica Slovenskega etnografskega muzeja

Miroslav Senčar, župan Mestne občine Ptuj

10:15 **Srečanje kulturne dediščine Slovenije 2016**

Naško Križnar, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Ljubljana

10:30 **Nesnovna kulturna dediščina Slovenije – izzivi in problemi po implementaciji Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine**

Anja Jerin in Adela Pukl, Slovenski etnografski muzej, Ljubljana

11:15 ODMOR

11:30 **Čezmejna kulturna dediščina prebivalcev ob zgornji Kolpi in Čabranki v hrvaškem in slovenskem registru nesnovne kulturne dediščine – kako naprej?**

Marko Smole, Etnološka zbirka Palčava šiša, Plešce

11:50 **Slovenska ledinska in hišna imena na Koroškem – pred sprejetjem v avstrijski nacionalni seznam nesnovne dediščine UNESCO in po njem**

Martina Piko-Rustia, Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, Celovec

- 12:10 **Vpis porabske nesnovne dediščine v madžarski register – Pomen za ohranjanje kulturne dediščine med Slovenci v Porabju**
 Marija Kozar-Mukič, Komisija za kulturo pri Državni slovenski samoupravi, Gornji Senik
- 12:30 ODMOR
 NOVINARSKI TRENUTEK: ČAS ZA INTERVJUJE
- 14:30 **Zbirke kulturne dediščine med Alpami in Krasom (ZBORZBIRK) – projekt čezmejnega sodelovanja med Italijo in Slovenijo**
 Marina Cernetig, Inštitut za slovensko kulturo, Špeter
 Špela Ledinek Lozej in Mojca Ravnik, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Ljubljana
- 15:15 **Tradicionalne pustne maske v Pokrajinskem muzeju Ptuj - Ormož**
 Andrej Brence, Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
- 15:35 **Sodobna prizadevanja za celostni razvoj rokodelstva in izzivi ter priložnosti za prihodnost**
 Kati Sekirnik, Rokodelski center DUO Škofja Loka
- 15:55 **»Muzej solinarstva« v Krajinskem parku Sečoveljske soline**
 Flavio Bonin, Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran
- 16:15 **Nekatere zamisli z grajsko dediščino na ptujskem območju: dvorec in park Turnišče**
 Sandra Jazbec, podiplomska študentka etnologije in kulturne antropologije
- 16:35 **Kam nas vodi dosedanji razvoj Dežele kozolcev?**
 Branka Brcar, Dežela kozolcev, Šentrupert

Uvod

V atriju Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU v Ljubljani je 27. novembra 2010 potekalo slavnostno srečanje Živa kulturna dediščina se predstavi. Na srečanju, ki so ga organizirali Slovensko etnološko društvo, Slovenska nacionalna komisija za UNESCO in Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, se je predstavilo osemnajst nosilcev oziroma enot žive kulturne dediščine, ki jih je obravnavala Delovna skupina Koordinatorja za varstvo žive kulturne dediščine pri Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU. Uspelo srečanje je zbudilo veliko zanimanja v strokovnih krogih in drugi javnosti. Tako se je Mestna občina Ptuj odločila, da sprejme srečanje pod svoje okrilje. Poglavitni vzrok za takšno odločitev je bila bogata pustna dediščina, zlasti nekaj sto kurentov, s katerimi se ponašajo Ptuj in okoliške vasi. Prvo Srečanje kulturne dediščine Slovenije je potekalo na Ptuj, 14. februarja 2012, v slavnostni dvorani ptujskega gradu in v okviru prireditev Mednarodnega pustnega festivala Kurentovanje. V dopoldanskem času so se predstavili ljudje iz vseh krajev Slovenije, ki so tesno povezani z negovanjem in ohranjanjem žive kulturne dediščine, popoldanski del pa je bil namenjen razgovoru o problematiki, povezani z živo kulturno dediščino.

Srečanje je omogočila Mestna občina Ptuj v sodelovanju z Javnimi službami Ptuj d.o.o. Znanstveno raziskovalno središče Bistra Ptuj je bilo nosilec in koordinator posveta, za vsebino in strokovno plat so poskrbeli Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož in Slovenski etnografski muzej, ki je v letu 2011 po sklepu Ministrstva za kulturo RS prevzel naloge in obveznosti Koordinatorja varstva žive kulturne dediščine. Takšna organiziranost srečanj, ki so za tem potekala pod pokroviteljstvom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO, se je ohranila do leta 2015. Z njihovo umestitvijo v pustni čas in program Kurentovanj se je ponudila priložnost, da so se načenjali vsakokratni pogovori o pustnih šegah in kurentu, kajti lokalna skupnost si je zadala pomemben cilj: uvrstiti kurenta na UNESCO-v Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Do sedaj so bili uspešni, kajti marca 2016

so podali vlogo za vpis enote žive dediščine Obhodi kurentov na UNESCO seznam.

Drugo Srečanje kulturne dediščine Slovenije, 5. februarja 2013, je potekalo na temo Preučevanje nesnovne dediščine na primeru pustnih šeg. Tema tretjega srečanja, 20. februarja 2014, je bila Vloga kulturne dediščine v razvoju krajev in pokrajin. Četrto srečanje, 4. februarja 2015, pa je potekalo pod naslovom Kulturna dediščina v očeh fotografov in novinarjev.

Srečanja, ki jih je več let zapored snoval in strokovno vodil Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, so počasi prerasla začetna leta. Zaradi širokega razpravljanja o živi kulturni dediščini in v želji, da jih lahko razvijemo v še pomembnejši strokovni dogodek, smo se snovalci vsebin Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Slovenski etnografski muzej in Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož odločili, da posveta ne bi vezali na čas Kurentovanja. V želji, da srečanja ostanejo na Ptujju, je organizacijo petega srečanja, 12. maja 2016, prevzel Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož.

Andrej Brence

Srečanje kulturne dediščine Slovenije 2016

Naško Križnar, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Ljubljana

Letos prirejamo peto Srečanje kulturne dediščine Slovenije na Ptujju. Čeprav je tokrat prvič nosilec prireditve Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, se vsebinska usmeritev Srečanj ni spremenila. Povezujemo ustvarjalce, raziskovalce in uporabnike kulturne dediščine. Upoštevamo različne poglede na vprašanja kulturne dediščine, na vprašanja raziskovanja, ohranjanja, uporabe in spreminjanja kulturne dediščine, tako na osebni kot na institucionalni ravni.

Sprejetje Konvencije o varstvu nesnovne kulturne dediščine UNESCO v državno zakonodajo pred osmimi leti je v Sloveniji močno vplivalo na opredelitve raziskovalcev do vprašanj žive kulturne dediščine, pa tudi na aktivne nosilce ter ustvarjalce žive kulturne dediščine. Aktiviralo je ustrezne administrativne postopke tako na lokalni kot na državni ravni. V glavnem lahko rečemo, da je to področje v celoti zaživelo močnejše kot doslej. Zato upravičeno pričakujemo, da se je v teh letih nabralo dovolj izkušenj, vrednih premisleka vseh akterjev, ki aktivno sodelujejo v podvigih z živo kulturno dediščino.

Na letošnjem Srečanju kulturne dediščine Slovenije predstavljamo dva vidika obravnav kulturne dediščine, ki sta posebjena v dveh projektih dveh nosilnih ustanov za preučevanje kulturne dediščine v Sloveniji. To sta dolgoročni projekt Register žive kulturne dediščine Slovenije, ki ga vodi Slovenski etnografski muzej, in večletni čezmejni projekt Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU z naslovom Zborzbirk, ki se je sklenil pred dvema letoma, a se še vedno dopolnjuje na terenu. Prvi povezuje tako raziskovalce kot nosilce in upravljalce kulturne dediščine, drugi pa združuje v regionalno mrežo številne zasebne zbirke na obeh straneh državne meje med Slovenijo in Italijo ter jim omogoča prepoznavanje v širšem okolju, zlasti v turistični ponudbi.

Ob omenjenih dveh predstavitev bodo o svojih izkušnjah na področju evidentiranja in vrednotenja žive kulturne dediščine predavali sodelavke in sodelavci zamejskih ustanov: Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik (Celovec), Komisije za kulturo pri Državni slovenski samoupravi (Gornji Senik) in Etnološke zbirke Palčava šiša (Plešče). O vprašanjih predstavitve kulturne dediščine pa bodo predavali sodelavke in sodelavci Dežele kozolcev, Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran in Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož. Ptujjska problematika bo še posebej odmevala v prispevku o

mogoči revitalizaciji gradu Turnišče.

V Sloveniji se že nekaj let občutno zmanjšuje vsoto denarja za profesionalno kulturno in raziskovalno dejavnost. Zato bi kazalo preučiti, koliko finančna suša vpliva na področje žive kulturne dediščine. Prvi vtis je, da morda na njeno živahnost na terenu ne vpliva toliko kot na delovanje raziskovalnega sektorja. Celo nasprotno. Kljub zmanjšanim dotacijam lokalnim društvom opažamo povečanje tovrstne dejavnosti v posameznih skupnostih, ne le v obliki ohranjanja tradicionalnih aktivnosti, ampak tudi v obliki inovacij, obujanj in prilagajanj kulturne dediščine aktualnim potrebam skupnosti.

Nekatere prvine žive dediščine bi lahko bolj kot doslej pripomogle h kakovosti življenja posameznikov in skupnosti. Uspešen primer tega je organiziranje domače in umetne obrti na podlagi tradicionalnih znanj. Kljub lepim rezultatom na tem področju ne bi bilo odveč, če bi v dialogu z zakonodajalci in vlado še izboljšali zakonske pogoje in s tem omogočili solidnejše preživetje teh dejavnosti, ki jih ne bi smeli enačiti z drugimi oblikami podjetništva. Prav tako bi morali pretehtati razširjeno pričakovanje, da so vse prvine žive kulturne dediščine kot nalašč za obogatitev turistične ponudbe. Res so nekatere že po svoji naravi primerne za javno predstavitve, npr. tiste iz domen uprizoritev in predstavitev, ki se lahko vsak dan pokažejo publiki, ali tiste, ki so na ogled v muzejskih zbirkah, medtem ko druge enkrat letno in brez velikega števila gledalcev še naprej igrajo svojo vlogo v ožjih skupnostih. Nekaterim prvinam delamo celo medvedjo uslugo, če jih nepremišljeno vključujemo v turistično ponudbo, zaradi česar so tako nosilci kot upravljavci razočarani, saj pričakovanih rezultatov ni. Bolj kot doslej bi morali upoštevati, da se kulturna prvina, ki jo iztrgamo iz izvirnega okolja in jo javno promoviramo, začne spreminjati ali izgubljati nekatere svoje značilnosti.

Posebno spodbuden premik bodo na našem Srečanju pokazali trije primeri uspešnih dogovorov med raziskovalci kulturne dediščine in upravljavci žive kulturne dediščine na območjih, na katerih živi slovenska manjšina v sosednjih državah. Njihova posledica je, da so enote slovenske kulturne dediščine enakopravno vključene v tamkajšnje nacionalne sezname. Prav tako lahko pričakujemo, da bi v slovenskih seznamih ustrezno prikazali kulturno dediščino etničnih in nacionalnih manjšin v Sloveniji.

Postavljanje Gančkovega majoša, Gančani, 2015.

Foto: Jelka Pšajd.

Nesnovna kulturna dediščina Slovenije – izzivi in problemi po implementaciji Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine

Anja Jerin in Adela Pukl, Slovenski etnografski muzej, Ljubljana

Z implementacijo Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine (2003, v nadaljevanju Konvencija) v slovenski Zakon o varstvu kulturne dediščine (2008, v nadaljevanju ZVKD-1) je bila v okviru javne službe koordinatorstva varstva žive kulturne dediščine, ki jo je takrat opravljal ISN ZRC SAZU, vpisana v Register žive kulturne dediščine (v nadaljevanju Register) prva enota nesnovne oz. z ZVKD-1 opredeljene žive kulturne dediščine - Škofjeloški pasijon. Leta 2011 je naloge Koordinatorja varstva žive kulturne dediščine (v nadaljevanju Koordinator) prevzel Slovenski etnografski muzej (v nadaljevanju SEM).

Od leta 2011 do konca meseca marca 2016 je sedanji Koordinator za vpis v Register, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, predlagal 45 novih enot in 137 nosilcev. Register trenutno šteje 46 enot in 138 evidentiranih nosilcev

nesnovne kulturne dediščine. V SEM smo v preteklih petih letih s pomočjo različnih medijev (na razstavah, v publikacijah, ob raznih dogodkih, s simpoziji, festivali, na spletni strani, ...) promovirali slovensko nesnovno kulturno dediščino, kar se odraža v njeni prepoznavnosti in zanimanju zainteresirane javnosti za nacionalni Register ter vpis v Unescova seznama in register.

Že od prvega dne se v SEM v sklopu koordiniranja soočamo s številnimi izzivi in problematikami, ki jih odpira implementacija Unescove Konvencije v slovenskem prostoru. Že pri implementaciji Konvencije v ZVKD-1 je prišlo do strokovno neustreznega poimenovanja nesnovne kulturne dediščine, za katero se je uveljavil termin *živa kulturna dediščina*. Termin med nosilce nesnovne kulturne dediščine vnaša zmedo, saj si pod to oznako lahko predstavljajo tudi vinsko trto. Pri vpisu v Register nesnovno kulturno dediščino uvrščamo v 6 zvrsti: 1. ustno izročilo in ljudsko slovstvo, 2. uprizoritve in predstavitve, 3. šege in navade, 4. znanja o naravi in okolju, 5. gospodarska znanja in veščine ter 6. drugo. Zavedati se moramo, da enotnega vzorca za vpis enot v Register ne moremo oblikovati, saj so pri številnih elementih nesnovne kulturne dediščine v ospredju njihove specifičnosti, ki narekujejo dodatne raziskave in sklepanje kompromisov tako na terenu med nosilci te dediščine kot med strokovnjaki, ki to dediščino preučujemo. Tako smo v preteklih letih vzpostavili uspešno sodelovanje z nosilci nesnovne kulturne dediščine, kar se odraža tudi v številu evidentiranih nosilcev v Registru – teh je kar 138! Izziv so še vedno enote, ki so povezane s certificiranjem (npr. izdelovanje kranjskih klobas, priprava belokranjskih pogač, ...). Prav tako predstavljajo izziv enote, katerih živost je danes vprašljiva (npr. slavninarstvo), a gre pri njihovi pojavnosti za pomemben del naše kulturne dediščine. Sledijo enote nesnovne kulturne dediščine s podobnimi elementi, znanji in veščinami, a z manjšimi specifikami, ki pa jih nekateri nosilci in tudi strokovnjaki ne priznavajo in želijo z vpisom v Register pridobiti priznanje samo »svoji« dediščini. Prevečkrat smo soočeni z lastninjenjem dediščine in željo po »zaščiti« z vpisom v Register. Pri tem se spregleduje, da predstavlja Register le strokoven seznam, ki vpisanim nosilcem posameznih elementov nesnovne kulturne dediščine ne prinaša nobenih pravnih in finančnih posledic.

Oblikovanje Registra zahteva strukturirano obravnavo nesnovne kulturne dediščine ob upoštevanju njene živosti, kar marsikdaj pripelje do trenj med strokovnjaki, kolegi iz muzejev in drugih strokovnih ustanov ter med stroko in predstavniki Ministrstva za kulturo RS. Tovrstna nestrinjanja ter kasnejša sklepanja kompromisov in iskanja rešitev vodijo k boljšim rezultatom in so v dobrobit dediščine.

Izzivi in problemi, s katerimi se soočamo na ravni oblikovanja nacionalnega Registra, so pogosto del razglašanja enot nesnovne kulturne dediščine za žive mojstrovine lokalnega in državnega pomena ter pripomorejo k pripravi nominacij za Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Toda to, da je nesnovna kulturna dediščina nemalokrat soočena z željami oblasti in politike, lahko pri njeni interpretaciji povzroči učinke, ki so nasprotni želenim.

Vekoslav Kebe izdeluje drevak, Dolenje jezero, 2004.

Foto: Nataša Kebe.

*Raziskovalci in domačini ob spravilu sena na Padovem, 2014.
Foto: Marko Smole.*

Čezmejna kulturna dediščina prebivalcev ob zgornji Kolpi in Čabranki v hrvaškem in slovenskem registru nesnovne kulturne dediščine – kako naprej?

Marko Smole, Etnološka zbirka Palčava šiša, Plešče

Po večletnem prizadevanju za vpis govorov ob zgornji Kolpi in Čabranki v registra na obeh straneh meje smo v letu 2015 prejeli odločbe o njihovi uvrstitvi v registra nesnovne dediščine. Tako smo verjetno eno redkih »ljudstev«, ki ima iste govore priznane kot pomemben element nacionalne kulturne dediščine v dveh sosednjih državah: na vsaki strani drugače, vendar na obeh straneh s sporočilom, da gre za čezmejne govore.

Glavni cilj iniciative, s katero smo sprožili procese v odgovornih inštitucijah, a tudi animirali domače formalno priznane nosilce - društva, ni bil zgolj iskanje formalnega priznanja ustvarjalnosti generacij prednikov, ki so te govore na podlagi različnih vplivov oblikovali, niti priznanje trdoživosti sedanjih prebivalcev, ki govore kljub desetletja močnim vplivom šole in obeh nacionalnih knjižnih jezikov ter kljub odseljivanju še vedno trmasto vzdržujejo v medsebojni komunikaciji in v močno povezanem kulturnem otoku. Glavni namen projekta je bil omogočiti lokalnim nosilcem širšo promocijo, enakopravno sodelovanje in možnost dostopa do ukrepov, s katerimi bi lahko pomagali vzdrževati, raziskovati in razvijati ta kulturni fenomen.

Govori na hrvaški strani so prvi od »kajkavskih« govorov Gorskega kotarja, ki so bili uvrščeni v register. V Sloveniji so govori sploh prva enota, ki je registrirana na področju jezikovnega korpusa - lokalnih govorov. Žal pa prav pri nas njihova uporaba v javnosti peša, saj je kritična masa prebivalcev precej manjša od tiste čez mejo.

Sami dokumenti registracije enote precej natančno opredeljujejo zaščitne ukrepe le na hrvaški strani, kjer lahko vsi dejavni na področju govora že nekaj mesecev po registraciji kandidirajo za sredstva javnega razpisa na področju kulturne dediščine. Slovenski dokumenti sicer ugotavljajo kritično stanje, a poleg splošnih ukrepov ne opredeljujejo konkretnjših smernic in korakov za zaščito, še manj možnosti za pridobivanja javnih sredstev in njihovo izvajanje.

*Izdelava papirnatega cvetja v Palčavi šiši in pripovedovanje v narečju, 2014.
Foto: Marko Smole.*

Z uvrstitivijo enot smo dosegli pomemben formalni cilj, a to vsaj na naši strani ne bo zadosten ukrep za njihovo ohranjanje. Morda bi primer lahko spodbudil tudi slovensko stran, da bi začela razmišljati o konkretnjših ukrepih za zaščito registriranih enot, podobno, kot je to že pred leti naredila Hrvaška. Posebno še zato, ker zadnje raziskave kažejo še drug fenomen tega prostora: še vedno močno prepoznavno predkrščansko mitologijo v prostoru, ki se ne meni za politične meje. Njen najbolj poznan, a mitološko skoraj spregledan predstavnik je Peter Klepec. Bomo sposobni skupaj s sosedi ohraniti njegovo domovino?

*Znak za avtobusno postajo v Selah z ledinskim imenom, 2010.
Fototeka SNIUJ.*

Slovenska ledinska in hišna imena na Koroškem – pred sprejetjem v avstrijski nacionalni seznam nesnovne dediščine UNESCO in po njem

Martina Piko-Rustia, Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, Celovec

V letu 2008 sta izšla dva zemljevida z do takrat prvič zapisanimi in lokaliziranimi ohranjenimi krajevnimi ledinskimi in hišnimi imeni: zemljevid s standardiziranimi imeni v Selah/Zell (www.kosuta.at) in zemljevid z narečnimi imeni občine Kotmara vas/Köttmansdorf (www.gorjanci.at). V letu 2010 so bila slovenska ledinska in hišna imena na Koroškem sprejeta v avstrijski nacionalni seznam nesnovne dediščine Unesco (Österreichische Unesco-Kommission, Immaterielles Kulturerbe/Nationales Verzeichnis). Prošnjo za vpis so posredovali slovenska krajevna kulturna društva, interesna združenja in posamezniki, ki so se trudili za ohranitev slovenskih ledinskih in hišnih imen na Koroškem.

Smerokazi s hišnimi imeni v Selah, 2010.
Fototeka SNIUJ.

Sprejem tega elementa v avstrijski seznam je doživel močno vseavstrijsko medijsko pozornost, ne nazadnje tudi zaradi do takrat še nerešene dvojezične topografije na Koroškem, ki so jo s kompromisom rešili šele sredi leta 2011. Široko medijsko poročanje je predvsem v koroški javnosti spremenilo odnos do ohranjene slovenske lokalne (mikro)toponomije, ki je bila dotlej v zavesti predvsem kot politično vprašanje. Unesco je ohranjena imena ovrednotil kot kulturno dediščino, vprašanje njihove ohranitve pa je odtlej postalo v prvi vrsti kulturno vprašanje. Unescova komisija v Avstriji podpira sprejete elemente s pravico do uporabe uradnega logotipa za nesnovno dediščino avstrijske nacionalne komisije, ki ga je mogoče z dovoljenjem komisije uporabiti v tiskanih in elektronskih medijih. Prva dva zemljevida z logotipom Unesca sta izšla leta 2011: zemljevid s standardiziranimi imeni v občini Šmarjeta v Rožu/St. Margareten im Rosental in v trški občini Škofiče/Schiefing am Wörthersee.

V letih 2011–2015 je potekal čezmejni evropski projekt FLU-LED – Kulturni portal ledinskih in hišnih imen/Kulturportal der Flur- und Hausnamen v sklopu programa OP SI-AT 2007–2013. V tem sklopu so izšli trije zemljevidi na Gorenjskem (za občine Jesenice, Kranjska Gora, Tržič) in štirje zemljevidi

na Koroškem: za trško občino Bekštanj/Finkenstein in občino Šmarjeta v Rožu/St. Margareten i. R. zemljevida s standardiziranimi imeni, za trško občino Šentjakob v Rožu/St. Jakob i. R. in trško občino Bistrica v Rožu/Feistritz i. R. zemljevida z narečnimi imeni. Zemljevidi in imena so dostopni na kulturnem portalu www.flurnamen.at, www.ledinskaimena.si. Sprejetje slovenskih ledinskih in hišnih imen v avstrijski seznam Unesca je spodbudilo številne aktivnosti, med drugim tudi srečanje s predstavnico UNO, Farido Shaheed, v letu 2011. Martina Piko-Rustia je leta 2012 postala članica avstrijske komisije za geografska imena (AKO – Arbeitsgemeinschaft für Kartographische Ortsnamenkunde). Avstrijska komisija za geografska imena AKO (Arbeitsgemeinschaft für kartographische Ortsnamenkunde) bo na mednarodnem zasedanju predstavnikov nacionalnih komisij za zemljepisna imena UNGEGEN (29th Session of the United Nations Group of Experts on Geographical Names), ki bo od 25. do 29. aprila 2016 v Bangkoku, predstavila tudi projekt dokumentacije slovenskih ledinskih in hišnih imen na Koroškem kot izjemen primer dobre prakse ohranjanja kulturne dediščine. Projekt ščiti Unescova konvencija.

Ob »mladem paru« na boru korakajo »starši in priče«, Gornji Senik, 2014.
Foto: Karel Holec.

Dvojezična »poroka«, Gornji Senik, 2014.
Foto: Karel Holec.

Vpis porabske nesnovne dediščine v madžarski register – Pomen za ohranjanje kulturne dediščine med Slovenci v Porabju

Marija Kozar-Mukič, Komisija za kulturo pri Državni slovenski samoupravi, Gornji Senik

V Register nesnovne kulturne dediščine Madžarske je bilo 18. 9. 2015 vpisano Porabsko borovo gostüvanje (Rábavidéki szlovének rönkhúzása). Pobudo za vpis je dala Državna slovenska samouprava skupaj z Zvezo Slovencev na Madžarskem, s porabskimi lokalnimi in narodnostnimi samoupravami ter s strokovno pomočjo etnologov.

Borovo gostüvanje je parodija poroke z borom, na katerem sedita »nevesta« in »ženin«. »Drugi« in »držice« ga vlečejo v spremstvu pustnih našemljencev v središče vasi. Porabsko borovo gostüvanje se razlikuje od prekmurskega, madžarskega in avstrijskega v tem, da udeleženci govorijo slovenski in madžarski jezik. Tudi danes ga priredijo le, če se v predpustnem času ni nihče poročil. Šega ne ohranja le slovenskega jezika, ampak pomembno krepi identiteto. Njen namen je spodbujanje mladine k poroki in ustvarjanju družine.

V Porabju je bilo od leta 1904 do 2014 25 borovih gostüvanj. Na Verici-Ritkarovcih se je leta 2016 odvijalo prvič. Porabski Slovenci se vselej izkažejo kot skupnost, ki to šega prenaša iz roda v rod in si s tem zasluži uvrstitev v madžarski register, ki šteje trenutno 24 enot.

Vpis porabske nesnovne dediščine – borovega gostüvanja - v madžarski register ima velik pomen za ohranjanje kulturne dediščine med Slovenci v Porabju. Pri organizaciji in izvedbi sodeluje vsa vas in še druge porabske vasi, celo tisti Slovenci, ki živijo izven Porabja v diaspori. Vse generacije – razen otrok – imajo možnost, da sodelujejo z delom, znanjem in iznajdljivostjo. Tradicionalna vaška skupnost tako vselej ponovno oživi. Ne nazadnje pa borovo gostüvanje popestruje tudi turistično ponudbo Porabja.

Giovanni Negro, upravitelj Muzeja brusačev s Solbice za muzejskim gostilniškim šankom v Lukčevi hiši na Kambreškem, 2013.

Foto: Špela Ledinek Lozej.

Albino Micottis pri prikazu preje, Etnografski muzej, Bardo, 2014.

Foto Špela Ledinek Lozej.

Zbirke kulturne dediščine med Alpami in Krasom (ZBORZBIRK) – projekt čezmejnega sodelovanja med Italijo in Slovenijo

Marina Cernetig, Inštitut za slovensko kulturo / Istituto per la cultura Slovena, Špeter

Špela Ledinek Lozej in Mojca Ravnik, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Ljubljana

Projekt Kulturna dediščina med Alpami in Krasom je bil financiran v Programu evropskega teritorialnega sodelovanja med Italijo in Slovenijo in je trajal 30 mesecev – od oktobra 2012 do marca 2015. Prijavitelj in vodilni partner je bil Inštitut za slovensko narodopisje Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti; partnerji pa so bili Univerza v Vidmu, Inštitut za slovensko kulturo v Špetru in občine Bardo, Tipana in Podbonesec v Italiji ter Gornjesavski muzej, Goriški muzej in občine Kobarid, Kanal ob Soči in Brda v Sloveniji.

S projektom smo želeli ovrednotiti in promovirati zbirke kulturne dediščine, ki so jih v preteklosti ustvarili v Kanalski dolini, Reziji, Terski in Karnajski dolini, v Nadiških dolinah v Italiji, v Gornjesavski dolini, na Kobarškem, Liškem, Kambreškem, v dolini Idrijce, na Kanalskem in v slovenskih Brdih. Zasnovali smo ga interdisciplinarno, s sodelovanjem etnologov, muzeologov in dialektologov, z upoštevanjem znanja, izkušenj in mnenj zbirateljev in interesov lokalnih skupnosti.

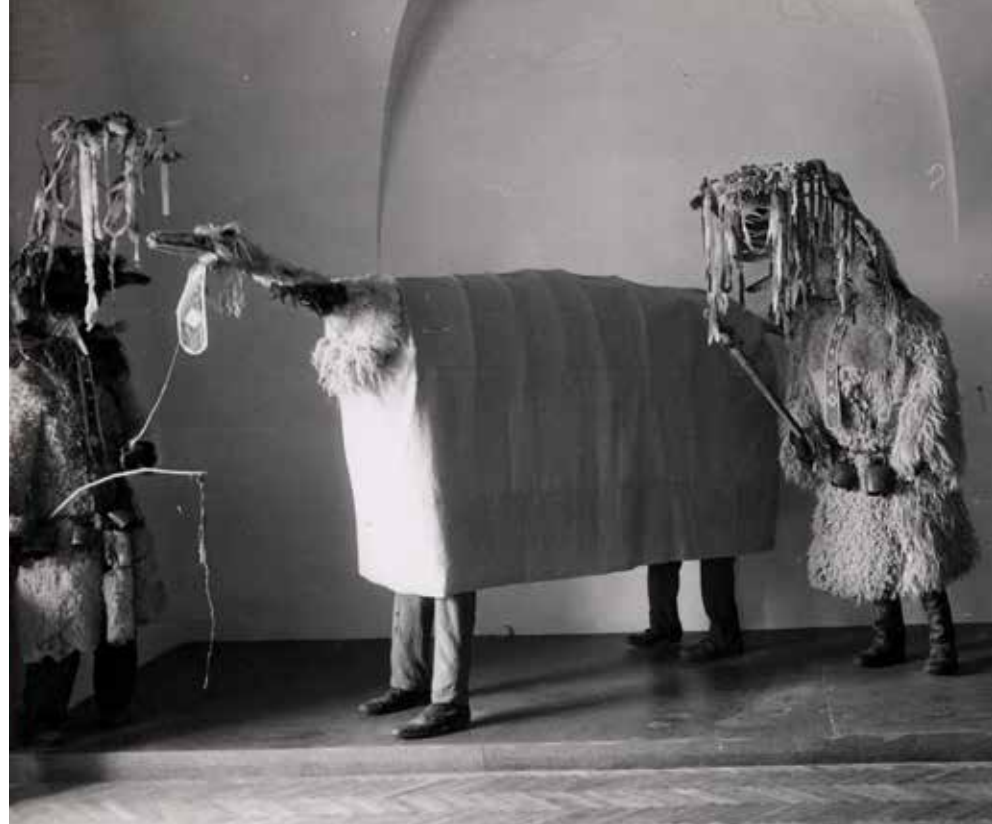

Zajeli smo nekaj lokalnih muzejskih zbirk, večinoma pa zbirke predmetov, listin in fotografij, ki so jih ustvarili sami domačini in jih hranijo po domovih. Bile so v različnem stanju, večinoma še nepopisane in neznane, čeprav so v njih shranjena dragocena pričevanja o načinu življenja in kulturi prebivalcev krajev, ki so bili v preteklosti odrinjeni na rob in prizadeti zaradi vojnih spopadov, obmejne lege in izseljevanja. Hoteli smo povezati zbirke in zbiralce in jih v obliki razpršenega muzeja promovirati kot neizkoriščen razvojni potencial teh krajev.

Posamične naloge projekta so bile namenjene dokumentiranju in popisovanju zbirk, zapisovanju in snemanju pripovedništva, povezanega s predmeti in kraji, v katerih se zbirke nahajajo, dialektološki predstavitvi zajetih pokrajin in digitalizaciji avdiovizualnega gradiva. Predvideli smo postavitve novih zbirk in ureditev prostorov zanje, v izbranih zbirkah pa tudi ureditev info točk. V okviru projekta smo popisali in kontekstualizirali 34 zbirk kulturne dediščine, izvedli 5 investicij v obnovo objektov za potrebe predstavitve zbirk, uredili, opremili in javnosti predstavili 12 zbirk, vzpostavili 11 informacijskih točk, izdali različne strokovne (zbornik) in promocijske publikacije (vodnik, zgoščenke, zloženske, plakate), vzpostavili spletišče za pregledovanje popisa in zbranega gradiva ter organizirali preko 20 dogodkov, namenjenih strokovni in širši javnosti.

Srečanje kulturne dediščine je za nas dobrodošla priložnost, da pred kolegi etnologi predstavimo projekt in poskusimo ovrednotiti njegova izhodišča in rezultate.

*Kurenta in rusa, etnografska zbirka v ptujskem gradu, 1965 – 1970.
Fototeka PMPO.*

Tradicionalne pustne maske v Pokrajinskem muzeju Ptuj - Ormož

Andrej Brence, Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož

Leta 1923 je ptujski muzej pridobil narodopisni oddelek. Etnološke zbirke, vključno z maskami, so do danes doživele številne spremembe. Odpirale so se in zapirale. Ob tem so se porajale ambiciozne zamisli, ki pa jih zaradi neustreznih prostorov in predvsem pomanjkanja denarja ni bilo mogoče uresničiti.

Pomena živega pustnega izročila v okoliških vaseh so se v muzeju zavedli zelo zgodaj, že leta 1935, a jim, žal, ni uspelo pridobiti in razstaviti pustnih mask iz današnjih Markovcev, tako da so bili prvi kurenti in rusa na ogled od leta 1956 pa vse do leta 1970 v etnografski zbirki ptujskega gradu.

Zbirka pustnih mask, nekdanja grajska konjušnica, 2012.

Foto: Boris Farič.

Sredi šestdesetih let 20. stoletja je Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU v sodelovanju z muzejem sprožil akcijo za postavitve osrednjega muzeja slovenskih ljudskih mask v grajski žitnici. Zanimanje za zbirko je bilo veliko, tako v domačih kot v tujih strokovnih krogih. Člani delovne skupnosti vzhodnoalpskih etnologov Alpes Orientales so celo predlagali, da bi bodoči muzej mask na Ptuj prerasel v mednarodni muzej, ki bi zajel vzhodnoalpske dežele. Zaradi neurejenega lastništva grajske žitnice in pomanjkanja denarja pa so vsa prizadevanja zamrla. Leta 1990 je muzej ponovno sprožil pobudo za ustanovitev zbirke slovenskih ljudskih mask, ki naj bi jo odprli ob stoletnici ustanovitve muzeja, leta 1993, v zgornji etaži grajske žitnice. Izdelan je bil idejni načrt za obnovo prostorov in postavitve razstave, povabljeni pa so bili tudi že sodelavci. A je kljub dobri volji zaradi pomanjkanja denarja vse skupaj zastalo.

V letih 1978-1981 je bilo nekaj pustnih mask na ogled v grajski žitnici, leta 1987 pa na občasni razstavi v dveh pritličnih prostorih ptujskega gradu. Leta 1997 je oddelek za etnologijo z neklasično muzejsko razstavo opozoril na mogočo zasnovo stalne postavitve zbirke mask, ki je bila odprta že naslednje leto v drugem nadstropju gradu z naslovom Zgodbe o tradicionalnih pustnih maskah. Spremljala jo je publikacija z istim naslovom v slovenščini

in angleščini. Zaradi postavitve grajske galerije se je leta 2012 zbirka mask preselila v obnovljeno stavbo nekdanje konjušnice na spodnjem grajskem platoju. Postavitve mask se je morala prilagoditi dolgemu in ozkemu prostoru tako, da tvorijo povorko, ki poteka po sredini razstavišča. Informacije o šemljenju in razstavljenih maskah so s pomočjo aplikacije za pametne telefone in filma podane na panojih, ogled pa je mogoč tudi z vodstvom. Za predšolsko in šolsko mladino se izvajajo ustrezni pedagoški programi, vključno z oblačenjem v kurentovo opravo in zvonjenjem. Obiskovalcem in drugim, ki se želijo podrobneje seznaniti s šemljenjem in tradicionalnimi maskami, je na voljo tudi publikacija Tradicionalne pustne maske na ptujskem območju v slovenščini, angleščini, nemščini, italijanščini, francoščini in ruščini.

Orači iz Okiča, Repišče, 2009. Foto: Andrej Brence.

Izvesek Rokodelskega centra DUO Škofja Loka, Razvojna agencija Sora.

Foto: Vito Debelak.

Prenos rokodelskih znanj pod okriljem rokodelskih centrov vodijo mojstri rokodelci, imetniki certifikata Rokodelstvo - Art & Craft - Slovenije, ki tradicionalen način izdelave nadgrajujejo s sodobno pojavnostjo. Na fotografiji levo, mojstrica rokodelka Anja Musesek, Škofja Loka.

Foto: Katja Žagar, RC Ribnica.

Sodobna prizadevanja za celostni razvoj rokodelstva in izzivi ter priložnosti za prihodnost

Kati Sekirnik, Rokodelski center DUO Škofja Loka

V Sloveniji trenutno deluje devet lokalnih oziroma regionalnih rokodelskih centrov, ki temeljijo na enotni konceptualni zasnovi iz leta 2002 (po zaslugi prof. dr. Janeza Bogataja). S povezovanjem rokodelcev in strokovnim delom skrbijo za dokumentiranje tradicionalnih rokodelskih znanj in sodobne rokodelske ustvarjalnosti, za njihov razvoj in prenos znanj na mlajše generacije in za promocijo rokodelstva, pomagajo pa tudi pri trženju rokodelskih izdelkov.

Ker je zaradi celostnega razvoja področja povezovanje na nacionalnem nivoju nujno, so se posamezni rokodelski centri v letu 2014 združili v Konzorcij rokodelskih centrov Slovenije. Glavni namen povezovanja je sooblikovanje pravnih temeljev statusa rokodelcev na nacionalni ravni. Različne aktivnosti spodbujajo večjo kakovost rokodelskih izdelkov, njihovo širšo promocijo, trženje in vzpostavitev sistema prenosa znanj mlajšim generacijam.

Rokodelski centri, člani Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije, povezujejo danes več kot 750 rokodelcev, od katerih je čez 140 nosilcev certifikata Rokodelstvo – Art&Craft – Slovenije, ki ga podeljuje strokovna komisija Obrtno–podjetniške zbornice Slovenije.

Tako rokodelski centri kot rokodelstvo predstavljajo stičišče različnih področij in panog: raziskovanja in ohranjanja nesnovne kulturne dediščine, izobraževanja, gospodarstva, podjetništva, turizma in trajnostnega razvoja. Kot prostori druženja in srečevanja imajo močno povezovalno vlogo v lokalni skupnosti.

Ker stanje na področju rokodelstva v Sloveniji še ni primerno urejeno, je po več letih dela v zadnji fazi priprava Zakona o varovanju rokodelcev in rokodelskih znanj. Z njegovo pripravo sta skupaj s strokovnjaki, med njimi zlasti s prof. dr. Janezom Bogatajem, začeli Obrtno–podjetniška zbornica Slovenije in njena Sekcija za domačo in umetnostno obrt. V zadnji fazi je k pripravi zakona aktivno pristopil tudi Konzorcij rokodelskih centrov Slovenije. Zakon naj bi predvsem uredil kompleksno področje in dodelil ustrezno podporo za njegov razvoj ter posledično omogočil (ekonomski) obstoj nosilcev rokodelskih znanj, uredil naj bi terminologijo, status rokodelcev, sistem izobraže-

vanja in razmerja med akterji, ki sooblikujejo področje rokodelstva, njihovo odgovornost in razvojne naloge.

Rokodelstvo lahko razumemo kot priložnost za raziskovanje in delo stroke, za mednarodne povezave in razvoj turizma ter podjetništva, pa tudi za ustvarjanje novih poklicev, temelječih na sodobni ustvarjalnosti, ki spoštljivo črpa iz tradicije.

Kako uspešno bomo reševali izzive in izkoristili priložnosti, ki so pred nami, bo v veliki meri odvisno od konstruktivnega sodelovanja strokovne javnosti in institucij, vlade, državnih služb in nosilcev rokodelskih znanj.

*Solinarske hiše ob kanalu Giassi, kjer je tudi »Muzej solinarstva«.
Fototeka Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran.*

»Muzej solinarstva« v Krajinskem parku Sečoveljske soline

Flavio Bonin, Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran

Natačnega datuma nastanka solin na istrskem polotoku ne poznamo, zagotovo pa obstajajo od pozne antike. Najstarejši ohranjeni dokument, v katerem so omenjene piranske soline, je iz leta 1271, čeprav so posredno omenjene že v listini, ki je nastala leta 804 na Rižanskem zboru (Rižanski placit).

Za razvoj je bila zelo pomembna druga polovica 14. stoletja, ko so v istrskih solinah uvedli novo tehnologijo pridobivanja soli, ki naj bi jo poznali na Pagu že v 9. stoletju. Paški mojstri so v Piranu prilagodili solne bazene novemu načinu pridelave, ki je temeljil na petoli – posebni sedimentni plasti iz alg, sadre in solinskega blata. Nova tehnologija je omogočila pridelavo bele in čiste soli (brez primesi).

*Delo v solinarskem fondu »Muzeja solinarstva«.
Fototeka Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran.*

Ko je leta 1797 propadla Beneška republika, so prešle piranske soline pod upravo avstrijske monarhije, kar je povečalo tržišče. Takrat so število kristalizacijskih bazenov povečali iz 4898 na 7054, zgradili pa so tudi večja solna skladišča, ki še danes obstajajo v Portorožu.

V prvem desetletju 20. stoletja je Avstro-ogrška monarhija v tekmovanju s sicilijanskimi solinami odkupila od malih lastnikov solinske fonde in vpeljala nov sistem pridelave soli. Po vzoru stonskih solin je zamenjala družinski sistem pridelave z industrijskim.

Z razpadom Avstro-ogrške monarhije leta 1918 so prišle Piranske soline pod italijansko upravo. Leta 1945 so postale del Svobodnega tržaškega ozemlja, po letu 1947 pa del Jugoslavije.

Čprav sol, pridelana na tradicionalni način, izgublja bitko s kameno soljo, solinarstvo kljub vsemu ostaja ključni dejavnik razvoja Pirana, saj sodobni potrošniki znova odkrivajo prednosti kakovostne in zdrave morske soli.

Zbirka »Muzej solinarstva« je postavljena v območje kanala Giassi in Cavane 131, ki zavzema posebno mesto v bazenu Fontanigge in ima status kulturnega spomenika državnega pomena. Osnovni namen muzeja je ohraniti pomemben del lokalne kulturne dediščine, ki bi jo sicer izgubili. Nudi izčrpen prikaz načina življenja, dela solinarjev in njihovih družin, kot tudi srednjeveške solinarske tehnologije. Prva faza obnove je potekala med letoma 1989 in 1991 s sodelovanjem tedanjega Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran in Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran. Muzej je načrtoval postopno širitev dejavnosti in obnovo več solinskih hiš.

Rekonstrukcija spalnice v »Muzeju solinarstva«. Fototeka Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran.

Trenutno so obnovljene štiri, v treh je predstavljena solinarska dejavnost. V eni od obnovljenih hiš naj bi uredili zbirko s prikazom naravne dediščine solin in opazovalnico za ptice.

Žal so se po ustanovitvi Krajinskega parka Sečoveljske soline leta 2001 začeli zapletati. Podjetje Soline d.o.o. je začelo namreč leta 2004 omejevati dostop do zbirke, zaradi česar se je obisk v letu 2007 zmanjšal. Pred tem je bila zbirka »Muzeja solinarstva« zelo uspešna, saj jo je obiskalo več kot 25.000 ljudi (od tega 17.400 plačanih vstopnic). Potem pa se je obisk zmanjšal na manj kot 5000 obiskovalcev.

V tistem obdobju je kot sestavni del zbirke deloval tudi solni fond, za katerega so s pomočjo študentov pridelovali sol upokojeni solinarji. Po letu 2012 je solni fond kot pooblaščen koncesionar prevzelo podjetje Soline d.o.o., ki pa, žal, nima interesa oz. sredstev, da bi uspešno delovalo.

Pomorski muzej Piran za ogled zbirke ne dobi vstopnine, saj je bilo v tripartitni pogodbi (Pomorski muzej Piran, podjetje Soline d.o.o in Ministrstvo za okolje in prostor RS) določeno, da dobi odškodnino za izpad prihodkov Muzeja. Tega se Ministrstvo za okolje in prostor RS ni držalo in v letu 2015 sploh ni odobrilo nobenih sredstev za osnovno delovanje zbirke. Zaradi tega so jo kazali le dvakrat tedensko po štiri ure in le najavljenim skupinam.

Dvorec Turnišče v pomladanskem času, 2013. Foto: Samo M. Strelec.

Nekatere zamisli z grajsko dediščino na ptujskem območju: dvorec in park Turnišče

Sandra Jazbec, podiplomska študentka etnologije in kulturne antropologije

Od leta 1999 imata dvorec in park Turnišče pri Ptujju status kulturnih spomenikov državnega pomena. Konec leta 2013 je bilo njuno lastništvo preneseno z države na Mestno občino Ptuj. Današnja slika dvorca je klavrna, saj propada že tri desetletja. Dejstvo je, da gradovi na Slovenskem samevajo in kličejo po novih vsebinah in revitalizaciji.

Temeljno vprašanje, ki se poraja, je, kako oživiti dvorec Turnišče. Najprej naj poudarim, da je celoten kompleks Turnišče ohranjen, zato je potencial za rekonstrukcijo velik. Holistično vizijo revitalizacije kompleksa Turnišče predstavlja zasnova »Mesta uspehov na Slovenskem« (MUS): mesto kot izkustveno-doživljajski lokus, prikaz njegovega upravljanja (zglede s primeri učinkovitih praks iz tujine), mogoče dejavnosti, programi itn. Pomemben bo večdisciplinarni pristop, česar se k sreči zavedajo Znanstveno-raziskovalno središče Bistra Ptuj, Mestna občina Ptuj, Komisija za grad in park Turnišče

ter režiser Samo M. Strelec (pobudnik projekta), ki vidi-
jo razvojne perspektive v kulturnih, izobraževalnih, razi-
skovalnih in podjetniških dejavnostih. Moralo se bo torej
vključiti čim več deležnikov, ki bodo dali projektu stabil-
nost, in zastavljene vsebine ustrezno in smiselno dopol-
njevati.

Del moje naloge in namen disertacije (Uspeh in Slovenci:
Zasnova Mesta uspehov na Slovenskem v dvorcu Turniš-
če) je celovito obravnavati in raziskati **fenomen uspeha**,
ga predstaviti skozi zgodbe uspešnih Slovencev, segajo-
čih onkraj meja in nad povprečje, ter jih umestiti v MUS.
Gre za zgodbe posameznikov, kot so Janez Puhar, Janez
Puh, Friderik Pregl, Pedro Opeka, Ivo Boscarol, Igor Akra-
povič, Dubravka Tomšič Srebotnjak, Slavoj Žižek, Jože
Plečnik in Maks Fabiani itn.

Četudi je bila izbira junakov, ki naj bi se jih ljudstvo spo-
minjalo, da bi lažje gradilo svetlejšo prihodnost, v devet-
najstem stoletju strateškega pomena, je predvsem dajala
oporo tedanjemu nacionalizmu. Zato predpostavljam, da
lahko danes na zdravih temeljih (še živečih) uspešnih po-
sameznikov, ki so s svojimi znanji in sposobnostmi uspeli
prodreti v svet, še vedno in na novo (z)gradimo svetlejšo
prihodnost in samozavestno krepimo narodovo identite-
to. Znanost namreč razumem kot nekaj, kar ima določeno
uporabno vrednost in izboljša kvaliteto življenja ljudi. To
pa je tudi namen Mesta uspehov na Slovenskem.

Referat bo polemično posegel v vse mogoče razsežnosti
situacije okoli dvorca Turnišče oz. okoli projekta MUS ter
predstavil avtoričin oris raziskovalnega terena.

Dvorec Turnišče, 2013. Foto: Samo M. Strelec.

Georg Lippitt, zadnji predvojni lastnik dvorca, ok. 1958. Iz družinskega albuma Chantal Ligetwood.

Kam nas vodi dosedanji razvoj Dežele kozolcev?

Branka Brcar, Dežela kozolcev, Šentrupert

Predstavljen bo inovativen projekt Občine Šentrupert, poimenovan Dežela kozolcev, ki povezuje vsestransko vrednost dediščine kozolca s sodobnimi oblikami turizma in gospodarstva. Leta 2013 je bilo na območje današnjega muzeja prestavljenih 19 sušilnih naprav, od tega 17 kozolcev, ki prikazujejo razvoj kozolca v časovnem, prostorskem in socialnem pomenu.

Osnovna usmeritev in poslanstvo Dežele kozolcev je slediti in združevati dediščino, turizem in kulturo ter pri tem vključevati lokalno okolje, posameznike, društva, organizacije in različne strokovnjake ter ustanove.

Vendar se je Dežela kozolcev že drugo leto po ustanovitvi in otvoritvi znašla v velikih težavah. Poizkušali smo jih odpraviti s trdim delom in finančno sanacijo poslovanja.

Najprej smo poskrbeli za boljše izkoriščanje potenciala, ki ga ima Dežela kozolcev kot najbolj obiskana turistična točka jugovzhodno od Ljubljane. Za tem pa smo poskrbeli še za muzejske eksponate in izoblikovali novo ekipo, ki si je, zavedajoč se, da je nujno ohraniti zdrave in odlične temelje

Iz fototeke Dežele kozolcev.

muzejske dejavnosti, zastavila nekaj prioritetenih ciljev za urgentno zmanjšanje stroškov, okrepitev partnerskega sodelovanja z društvi in gostinci ter organizacijami in ne nazadnje z domačini. Izboljšala naj bi trženje, razširila ponudbe in prilagodila programe različnim ciljnim skupinam, kot so šole, invalidi, tujci,...

Želimo si, da bo Slovenija še dolgo ostala dežela kozolcev, k čemur lahko pripomore tudi muzejsko urejena Dežela kozolcev, ki jo lahko doživite le pri nas, v Šentrupertu.

Naslovi referentov:

Flavio Bonin
Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran
Cankarjevo nabrežje 3, 6330 Piran
muzej@pommuz-pi.si

Branka Brcar
Dežela kozolcev
Šentrupert 5, 8232 Šentrupert
info@dezelakozolcev.si

Andrej Brence
Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
Muzejski trg 1, 2250 Ptuj
andrej.brence@pmpo.si

Marina Cernetig
Inštitut za slovensko kulturo, Istituto per la cultura Slovena
Via Alpe Adria 67/b, 33049 Špeter (Udine), Italija
isk.benecija@yahoo.it

Sandra Jazbec
Podiplomska študentka etnologije in kulturne antropologije, Preserje
sandrantropologinja@gmail.com

Anja Jerin
Slovenski etnografski muzej
Metelkova ulica 2, 1000 Ljubljana
anja.jerin@etno-muzej.si

Marija Kozar Mukič
Državna slovenska samouprava, 9985 Gornji Senik, Cerkvena pot 8 /
Országos Szlovén Önkormányzat, 9985 Felsőszölnök,
Templom u. 8., Madžarska
mukic@t-online.hu

Naško Križnar
Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, znanstveni svétnik v pokoju
Novi trg 2, 1000 Ljubljana
nasko@zrc-sazu.si

Špela Ledinek
Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU
Novi trg 2, 1000 Ljubljana
spela.ledinek@zrc-sazu.si

Martina Piko Rustia
Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik
10.-Oktober StraÙe 25 / 3, 9020 Klagenfurt / Celovec, Avstrija
piko@ethno.at

Adela Pukl
Slovenski etnografski muzej
Metelkova ulica 2, 1000 Ljubljana
adela.pukl@etno-muzej.si

Mojca Ravnik,
Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, znanstvena svétnica v pokoju
Novi trg 2, 1000 Ljubljana
mojcara@zrc-sazu.si

Kati Sekirnik
Rokodelski center DUO Škofja Loka
Mestni trg 34, 4220 Škofja Loka
rokodelskicenter@skofja-loka.com

Marko Smole
Etnološka zbirka Palčava šiša
Antuna Muhvića 28, 51303 Plešce, Hrvaška
smole.marko@gmail.com

Organizatorji:

POKRAJINSKI
M U Z E J
P T U J
O R M O Ž

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

S E M

SLOVENSKI INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJU
(INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJU)

**Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož,
Miheličeva galerija,
12. maj 2016**